

روهظ؛ لیوأت (ج)

میری رک نآرق رد ی عوضوم لصا تاماظن

رگی دیاج زا ار رصانع همه، دش رارقرب هیآ نیارد [1] ی عوضوم لصا ماطن کی یتقو هک دوش یم «**هربقا**» تقو نآ، نینموملاریما دش «**ناسنالا لتق**» یتقو. میهدب قیبطت میه اوخب میروایب، دنک یم توافت همه «**هرفکا ام**».

ضرق یلبق رهظ ماطن زا هک یطابترا هن اما، دنطبترم مه هب همه، لیوأت دیدج یاضف رد یضعب. دننک یم یراذگاج ار شا هناد هناد میسرپب ماما زا رگا هک شدوخ اب بسانم یزیچ. میریگب یم یراذگاج. دننک یم رارقرب ار ماطن نامه ترضح. دینیب یم تسه مه رت لصفم هک لیوأت تایاور [2] دشاب لخادت هک نیارد، دوش یم انعم، شدوخ بسانم دیدج ماطن رد؛ دننک.

تاروهظ «» = تاماظن

سونام نآ اب ماع فرع هک ار هچ ره، تسا فلتخم یاه ماطن انعم زا رثکا رد طفل لامعتسا هک اچنآ زا نهذ رد امش رگا اما، دراذگ یم نآ رب ی فرع روهظ مسا - ار شا عوضوم لوصا و شا هیلوا رصانع نآ - تسا دیشروخ ییوگ یم، یسونأم الاح ات امش دیتفگ وا هب؛ دیرک ضوع ار لوصا یدابم، ماع فرع نیمه کی رد دیرب ار وا ینهذ یدابم رگا. ادخ ربمغی پی نیعی دیشروخ دعب هب الاح زا. درک عولط هک تسا نیارد، روهظ لایعجری، لیوأت لایعی. دوش یم ضوع مه روهظ، رگی دی ماطن.

زا یضعب. ماع فرع نهذ سونام نیعی روهظ زا روظنم مییوگ یم! تسا رهظ فالخ هک لیوأت دیوگ یم دیوگ یم یتقو فرع نیعی. دراد ی فرع روهظ مییوگ یم؛ تسا فرع نهذ سونأم، هیرکف لوصا یدابم کی رد ار وا نهذ دیرب یتقو اما. یجراخ دیشروخ قادصم هب ناشدوخ سنا رطاخ هب دنمهف یم ار نیارد یم یتقو هک درادن انعم رگی دی الاح. دوش یم ضوع مه اه نآ دوخ یارب روهظ رگی دی الاح، رگی دیاضف نینموملاریما غارس دور یم ماطن نآ رد. یجراخ رمق غارس دورب اه نآ نهذ رمق دیوگ.

تالیوأت همه الا و ماع فرع نهذ رد تسانعم نآ یدابم ندوب سونأم مدع، شننوب لیوأت هجو، لیوأت دنن تاروهظ دیور یم اضف نآ رد یتقو تالیوأت همه و دنلامعتسا.

تایضایر، هفسلف رد (Axiome: یوسنارف هب) مویسکآ ای نوناق نُب، تشادنُب، عوضوم لصا [1] نآیور زا و دوشیم هتفریذپ ضرفشیپ لکش هب و تابثا. نودب هک تسا یاهرازگ، کیزیف و قطنم فیرعت کیسالك هفسلف رد هک نانچنآ تایهیدب ای لصا. دنوشیم جارختسا اهرازگ ریاس یهیدب ای حضاورپ هک (دوشیم هئارا نیدامن تروص هب بلغا تایضایر رد) تسا یاهرازگ، تساهدش لصا، نیاربانب. تسا شریذپ دروم، دشاب حرطم نآ دروم رد یلاؤس ای شحب هکنیا نودب و تسا ای قطنم رد هک نانچنآ؛ درگی رارق هدافتسا دروم اعدا ای لالدتسا یارب ییانبم ناوئع هب دناوئیم آلماک موهفم هک تساهدش هتفرگ (axioma) یانوی هژاو زا هژاو نیارد. تسا موسرم تایضایر

دنکیم لقتنم ار یهیدب ای حضاو، بسانم، تسرد

تسا لالدتسا یارب یغورش هطقن ای ضرفشیپ، لصا، نردم قطنم رد

رایسب، نآیدنب عوضوم لسا میراد (تایضایر ای **کیزیف** رد آلومعم) یاهیرطن هک یم اگنه آلومعم اب ناوتیم ار هیرطن نآ یاههرازگ مامت هک دهیم ناشن راک نیا، دوب دهاوخ ابیز و شخب تذلل دروآ تسد هب "عوضوم لسا" یکدن رایسب دادعت نترفریذپ.

هچخیرات

موس هدس) **سیدی مشرا**، دندرک شناد دراو **ینانوی** نادنم شناد، راب نیتسخن یارب ار اهه یضق و اهلصا ماحنارس ات. تساهدرک هدافتسا «هیضق» و «لصا» زا اهراب، دوخ یاهباتک رد (دالیم زا شیپ یسدنه یاهه یضق و اهلصا، باتک هدزیس رد دوخ **لوصا** باتک رد (دالیم زا شیپ موس هدس) **سیدی لقا**، تساهدرک مظنم ار

نیتسخن، هنومن یارب، تسا هدیمن (تساوخ ~ postulate) **التسوپ** سیدی لقا، ار اهلصا زایرامش هطقن و دنیب هلصاف نیرتهاتوک: تساهدش میظنت بیترت نیا هب، سیدی لقا لوصا رد التسوپ «دنکیم لصو مه هب ار اهنآ هک تسا یتسار طخ

ی سیدی لقا هسدنه لوصا

چارختسا ریز لصا چنپ زا (**سروغاثیف** هیضق لاثم یارب) **ی سیدی لقا** هسدنه ایاضق مامت دنوشیم:

دزاسیم صخشیم ار درف هب برصحنم طخ کی هطقن و د ره: لوا لصا

داد دادتما تسار طخیور تیاهن یب ات ناوتیم ار طخ هراپ ره: مود لصا

دومن مسر هریاد کی ناوتیم عاعش ناو نع هب طخ هراپ کی و زکرم ناو نع هب هطقن کی اب: موس لصا

دناق اب طنا لباق رگید کی اب همئاق ای او ز هه: مراهچ لصا

P زا هچنانچ دراد دوجو M دننام طخ کی اهنت، نآ رب عقاو ریغ P هطقن و L طخ ره یازا هب: **مچنپ لصا**، تسا یزاوم L اب و درذگیم

دنچ دیاب هک روطنام، میراد زاین **طخ** و **هطقن** دننام میهافم هب، عوضوم لوصا نیانایب یارب نودب زین ار موهفم دنچ تسا مزال، دنوش چارختسا اههرازگ هیقب ات میریذپ تابثان و دب ار هرازگ لوصا دوشیم هدی هک روطنام، دنیوگیم «اههدش نترفیت» میهافم نیا هب. میریذپ فیرعت (ایدپ یکیو تیاس). دنیام نیم رطن هب یهیدب و هداس رایسب، مچنپ لسا زج هب، **ی سیدی لقا** هسدنه

هرازگ ریاس، مویسک آدنچ شریذپ اب امش هک ییاج؛ دراد درب راک تایضایر رد رتشیب مویسک آهژاو، خیرات کی تامویسک آماظن نیرتفورعم. دیزاسیم ار ناتماظن و دینکیم جاتنسا اهنآ زا ار اه هدش انشآ نآ اب هسردم رد رتشیب و رتمک ام هه هک تسا (حطسم هسدنه =) ی سیدی لقا هسدنه اهمویسک آزا یکی رگا اذل. دوشیم انب اهنآ رب ماظن کی لک و دنتسه اهماظن هدولاش اهمویسک آ. میا دوخ اما، (داتفا ی سیدی لقا هسدنه یارب هک تسا یقافتا نیا و) دوشیم ضوع ام ماظن، مینک ضوع ار

هلاقم؟ مریذپب ار مویسکاآ هک دهم هزاجا ام هب یزیچ هچ ؟تسیچ شتیهام ؟تسیچ مویسکاآ (مویسکاآ هرابرد)

لصا ،نیزاغآ هراگانا دودحم دادعت زا نآ شیداییپ دنور هک تسا یراتخاس ی عوضوم لصا متسیس دوشیم هدنارتسگ و زاغآ یقطنم دعاوق و (نیزاغآ یاههرازگ) عوضوم

نیزاغآ یاههراگانا ؟

نودب ،نآ ینعم هک تسا نخس نادیم کی رد میهافم نآ [هدشنفیرعت ترابع زین] نیزاغآ هراگانا و هریاد ،طخ نوچ ییاههراگانا یسدیلقا هسدنه رد لاثم یارب .دوش هتشاگانا مهفلباق ،فیرعت .دنتسه هدشنفیرعت اهنآ دننام

• یفیرعت یاههراگانا :

(صخشم دعاوق قبط هک دنتسه نخس نادیم رد میهافم نآ (اههدشنفیرعت ای) یفیرعت هراگانا .دنشاب هدمآ تسدهب هدشنفیرعت یاههراگانا زا (فیرعت راتخاس

عوضوم لصا ؟

دودح هک یمسق هب ،تسا نخس نادیم رد یاهرازگ ترابع کی [تشادنب / نیزاغآ هرازگ ای] عوضوم لصا هتشاگانا یهیدب اهنآ یتسرد و دنشاب نخس نادیم رد یفیرعت یاههراگانا ای نیزاغآ یاههراگانا نآ .دوش

دنایسدیلقا هسدنه عوضوم لوصا ریز رد ۵ ات ۱ هرازگ لاثم یارب

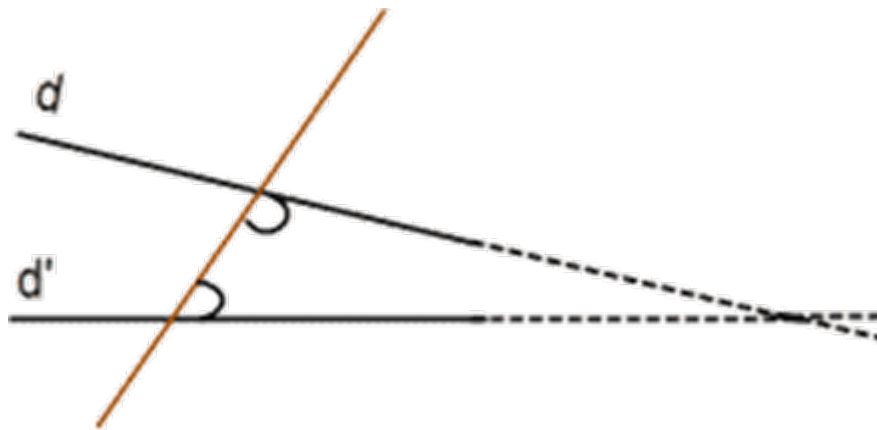
۱- .دنارذگ طخ کی ناوتیم هطقنود ره زا

۲- .دنارتسگ دودحمان رس ود زا ناوتیم ار طخهراپ ره

۳- .درک مسر مولعم غاعش و زکرم اب ناوتیم ار هریاد کی

۴- .دنربارب همئاق یاههشوگ هم

۵- رد یلخاد یاههشوگ عمج هزادنا رگا ،دنوش عطق یموس تسار طخ اب هحفص رد d' و d طخ ود رگا ۵- عمج هک یفرط نامه رد ،همادا تروص رد d' و d طخ ود هاگنآ دشاب همئاق ود زا رتمک موس طخ فرطکی ؟ .دننکیم عطق ار رگیدکی ،تسا همئاق ود زا رتمک یلخاد یاههشوگ

سدیلقا مچنپ لصا.

: رارقهب نآ روهشم تروص اب مچنپ لصا زا تروص نی

درک مسرر نآ اب یزاوم طخ کی ناوتیم رثکادح طخ کی زا چراخ هطقن ره زا

تسا روهشم [Playfair's axiom](#) ری ف یلپ عوضوم لصا هب ریخا تروص. تسا زرامه

جاتنتسا دعاوق ؟

ییاههرازگ زا ربتعم جاتنتسا ناکما هک دنتسه یدعاوق یعوضوم لصا هاگتسد رد جاتنتسا دعاوق
دنزاسیم نکمم ار دناضورفم همدقم ناونعهب هک

یعوضوم لصا هاگتسد ؟

:لماش یعوضوم لصا هاگتسد کی

۱- یزاغآ یاههراگانا دودحم دادعت

۲- هعوضوم لوصا

۳- جاتنتسا دعاوق دودحم دادعت

تسا.

دعاوق ینمض روطهب و هعوضوم لوصا، یزاغآ یاههراگانا نایب زا دعب یسدیلقا هسدنه رد، لاثم یارب
یزاغآ یاههراگانا هیآپ رب: ینعی. هتخادرپ هدیمان یسدیلقا هسدنه هچنآ ددنارتسگ هب، جاتنتسا
هیآپ رب، یقطنم جاتنتسا دعاوق ندرک راک: زنی و ؛[ندرک فیرعت] نتخاس دیدج میهافم راهریجنز
ندرک جاتنتسا دیدج هیضق راهریجنز و، اههتشاگانا نب

:هعوضوم لوصا هاگتسد رد ناهرب ؟

ره هک یمسق هب، تسا یاهرازگ یاهترابع زا یهانتم یاهریجنز یعوضوم لصا هاگتسد رد ناهرب کی
راک طسوت و هریجنز یلبق یاهترابع زا ای دشاب هاگتسد نآ عوضوم لصا کی هریجنز نیاترابع

دشاب هدمآ تسد هب هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق ندر.

هعوضوم لوصا هاگتسد رد هیضق ؟

نآ رد یناهرب رگا طقف و رگا تسای عوضوم لصا هاگتسد کی رد هیضق کی یاهرازگ-ترابع کی دشاب نآ رصنع نیرخآ یاهرازگ-ترابع نی هک دشاب هاگتسد.

تسای هیضق کی عوضوم لصا ره، هیضق فی رعت رب انب :

هعوضوم لوصا لالقتسا ؟

لوصا زا یاهومجمریز چیه رد یوضع رگا دنیوگ لقتسم ار ی عوضوم لصا هاگتسد کی هعوضوم لوصا هک، هاگتسد نآ هعوضوم لوصا زا، هاگتسد نآ جاتنتسا دعاوق طسوت، دناوتب هک دشابن نآ هعوضوم دیآ تسد هب، دنتسین هعومجمریز نی رد.

هعوضوم لوصا هاگتسد یراگزاس ؟

هاگتسد نآ رد ودره نآ ضیقن و یاهرازگ ترابع کی رگا تسای راگزاس ی عوضوم لصا هاگتسد کی دنشابن هیضق.

لاثم دنچ [2]

نع لضملا نع حلص نب لیجم نع ریمع یبأ نب دمحم نع هیبأ نع هللا همحر میهاربإ نب یلع لاق یذلا مطعألا هللا مسافورح نم عطقنم نآرقلا یفرح لك و ملا :لاق هنأ ع رفج یبأ نع رباج لاقف هیف بیرال باتكلا كلذ هلق تلق لاق باحیف هب وعديف ع امامإلا و لوسرلا هفلؤی و نوقتملا مه انتعیشل ناتیآلاف نیقتملل یده امامإ هنأ هیف كشال ع نی نمؤملا ریمأ باتكلا لاق نوقفنی مهانقرز امم و عجرلا و ع مئاقلا مایق و روشنلا و ثعبللا وه و بیغللاب نونمؤی نیذلا (۳۳ ص ؛ قره اطلال قرتعلا لئاضف یقره اطلال تاییآلا لیوأت) نولتی نآرقلا نم مهانملاع امم

«(مالسلا هیلع) یلع قیالو، معن» :لاق ؟رشبلل یركذلإ یه ام و :تلق

«قیالولا» :لاق ؟ربكلا یدحلإ اهنإ :تلق

اهنع رخأت نم و ،رقس نع رخأ انتیالو یلإ مدقت نم» :لاق ؟رخأتي وأ مدقتی نأ مك نم ءاش نم :تلق «انتعیش هللا و مه» :لاق نی میلال باحصألا «رقس یلإ مدقت

نولصیال و هدعب نم ءایصوالا و دمحم یصو لوتن مل انإ» :لاق ؟نیلصملا نم كن مل :هل تلق «مهیلع

«نیضرم قیالولا نع» :لاق ؟نیضرم قركذتل نع مهل امف :تلق

(۵۲۸ 5 ج نآرقلا ریسفت یف ناهربلا) .«قیالولا» :لاق ؟قركذتل اهنإ لك :تلق

اذل لیلال و لج و زع هللا لوق یف ع هللا دب یبأ نع دیزی نب رباج نع رمش نب ورمع نع اعوفرم ءاج ماق اذل مئاقلا وه و یلجت اذل راهنلا و مئاقلا مایق موی وه و مایقلا موی یلإ سیلبإ قلود لاق یشغی

ةنجل ا ي ارسيل ل هرسينس ف لطابل ا قتا و قحلا هسفن يطع ا قتا و يطع ا نم ام ا ف هلق و

ينسحلل اب بذك و قحلل نع لطا بلاب ينغتسا وقحلل نع هسفن بن ينغي نغتسا و لخب نم امأ و نإ هلوق امأ و رانل ينغي یرسعلل یرسینس ف هدعب نم ع عمئال و بلاط یبأ نب یلع ةیالوب مئاقلا وه لاق یطلت اران مکترذنأف یلوال و ةرخآلل انل نإ و یدهل وه ایلع نأ ینغي یدهلل انیلع ودع وه لاق یقشأل ال اهلصی ال نیعست و ةعست و ةئام عست فلأ لك نم لتقی وبضغلل ماق اذا یف ةرهاطلل تايآل لیوأ).هتعیش و ع نینمؤملل ریأ کاذ لاق یقتأل اهبنجیس و ع دمحم لآ (٧٨١-٧٨٠ ص ؛ ةرهاطلل ةرتعلل لئاضف

دریگب دوخ هب لباقتم یانعم ود ،ماظن ود رد دناوت یم هملک کی یتح ،یعوضوم لصا تاماظن رد
رد اما تسا هیما ینب لیبق زا توغاط تلود یانعم هب تایاور زا یرایسب رد هک لیل لیوات دننام
:تسا هتفرراک هب رتبح هلود یانعم هب مه و مالسلا مهیلع همئا یانعم هب مه رجف هروس

ديزي نب رباح نع ،رمش نب ورمع نع ،اعوفرم دانسإلاب يور :[لاق] ،يفجئلا نيدلا فرش -«1»/ 11587 (هيلع) مئاقلا وه رجفلا رجفلا و :لج و زع هلوق» لاق ،(مالسل هيلع) هللا دبع ي ب أ نع ،يفجئلا و نينمؤملا ري م أ عفشللا و نسحللا إلإ نسحللا نم (مالسل مهيلع) ةمئألا رشع لايلا و : (مالسل هيلع) ،رتبج ةلود يه رسي اذا ليللا و :هل كيرشلا هذحو هللا وه رتولا و ،(مالسل هيلع) ةمطاف (٦٥٠ ص: 5ج ،نأرقلا ريسفت ي ف ناهربلا) .«(مالسل هيلع) مئاقلا ةلود يلا يرست

#1 نیب زاب

... طس،وت 17:08:32 2025 لړوآ 24 هډش ډاډيا

... طاسوت 17:11:35 2025 لړۍ 24 هډش ښار زور ه ب